

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 25, 2016

Nummer 25, 2016

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hof van Justitie van de Europese Unie

[Hof van Justitie van de Europese Unie, ECLI:EU:C:2016:401](#) 02-06-2016

Nabiel Peter Bogendorff von Wolffersdorff /Standesamt der Stadt Karlsruhe, Zentraler Juristischer Dienst der Stadt Karlsruhe

[Hof van Justitie van de Europese Unie, ECLI:EU:C:2016:343](#) 12-05-2016

Soha Sahyouni/Raja Mamisch, ingediend door het Oberlandesgericht München

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2016:2425](#) 16-06-2016

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2016:4745](#) 07-06-2016

Rechtbank

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2016:4517](#) 01-06-2016

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2016:5892](#) 25-05-2016

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2016:3060](#) 25-05-2016

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2016:2134](#) 19-05-2016

Uitspraken zonder ECLI

[Europees Hof voor de Rechten van de Mens](#) 28-04-2016

Buchleither/Duitsland

Bij deze uitspraak ontbreekt de ECLI

RECHTSPRAAK

Hof oordeelt dat zich ten aanzien van het kind een ernstige ontwikkelingsdreiging op sociaal-emotioneel gebied voordoet, maar heft de ondertoezichtstelling met ingang van de datum van de uitspraak van het hof toch op.

Het hof stelt voorop dat er sprake is van een zorgelijke situatie ten aanzien van het vierjarige kind. Het feitelijk verdwijnen van de moeder uit haar leven, met als gevolg vervreemding van de moeder, houdt in de onderhavige situatie een ernstige ontwikkelingsdreiging op sociaal-emotioneel gebied voor het kind in. De houding van de vader hierin is zeer zorgelijk. De vader laat een verbetering zien richting de moeder in de wijze waarop hij opereert die, naar het oordeel van het hof, niet in verhouding staat tot hetgeen feitelijk in het verleden is voorgevallen. Ook de wijze waarop de vader meent zijn gedragingen te kunnen rechtvaardigen, waarbij elke redelijkheid lijkt te ontbreken, baren het hof ernstige zorgen. Het hof is van oordeel dat de rechtbank op goede gronden de ondertoezichtstelling heeft verlengd.

Ten aanzien van de actuele situatie overweegt het hof het volgende: de vader heeft geen hulpvraag en stelt allerlei voorwaarden aan de hulpverlening. Daarnaast maakt hij het onmogelijk om in contact te komen met het kind.

De GI heeft aangegeven dat het onmogelijk is gebleken om aan de wettelijke taak te voldoen om toezicht op het kind te krijgen en te houden. De enige informatie waarover de GI beschikt is summier en afkomstig van de basisschool, die aangeeft dat het goed gaat met het kind.

Het hof concludeert met de GI dat de ondertoezichtstelling het afgelopen jaar dan ook geen inhoud heeft kunnen krijgen en ineffectief is gebleken. Feitelijk rest daardoor binnen deze ondertoezichtstelling nog als enig middel om alsnog toezicht door de GI op het kind mogelijk te maken, een uithuisplaatsing. De GI heeft dit overwogen, maar ervan afgezien een machtiging daartoe te vragen nu de inschatting is dat uithuisplaatsing voor het kind schadelijker is dan het in stand houden van de huidige situatie. Het hof is van oordeel dat, nu alle andere middelen die in het kader van de ondertoezichtstelling kunnen worden ingezet, hebben gefaald en geen verzoek tot een machtiging uithuisplaatsing zal worden gevraagd, het middel van ondertoezichtstelling niet langer de geëigende maatregel is om de

ontwikkelingsdreiging bij het kind weg te nemen. Het hof bepaalt dat de ondertoezichtstelling met ingang van de datum van de beschikking van het hof eindigt.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 16-06-2016

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2016:2425

Zaaknummer: 200.186.187_01

RECHTSPRAAK

Verklaring voor recht dat de vrouw haar recht op betaling van achterstallige kinderalimentatie over een periode van vijf jaar heeft verwerkt.

Het hof overweegt dat van rechtsverwerking in beginsel slechts sprake kan zijn indien de schuldenaar zich heeft gedragen op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onverenigbaar is met het vervolgens geldend maken van het betrokken recht. Enkel tijdsverloop levert geen toereikende grond op voor het aannemen van rechtsverwerking. Vereist is de aanwezigheid van bijzondere omstandigheden als gevolg waarvan of 1) bij de wederpartij het gerechtvaardigd vertrouwen is gewekt dat de gerechtigde zijn aanspraak niet (meer) geldend zal maken, of 2) de positie van de wederpartij onredelijk benadeeld of bezwaard zou worden indien de rechthebbende zijn aanspraak alsnog geldend zou maken.

De voorgeschiedenis van deze zaak wordt gekenmerkt door langdurige procedures over de invulling van de zorgregeling met de minderjarige, met als uiteindelijk resultaat dat de man – naar eigen zeggen in het belang van de minderjarige – heeft afgezien van contact met haar. De man heeft daartoe in augustus 2009 een ‘afstandsverklaring’ ondertekend.

Volgens de man is tijdens een telefoongesprek voorafgaande aan het ondertekenen van de afstandsverklaring afgesproken, en volgt dat ook uit de verklaring, dat hij alleen zou afzien van gezag over en contact met de minderjarige, maar eveneens dat hij geen kinderalimentatie zou betalen. De vrouw heeft hierop een andere visie. Het hof kan daarom niet zonder meer vaststellen in hoeverre de vrouw toen heeft aanvaard dat de man betaling van kinderalimentatie achterwege zou laten.

Wel staat – door de erkenning van de vrouw – vast dat de man op enig moment kort na de ondertekening van de afstandsverklaring tegen de vrouw heeft gezegd dat die ook inhield dat hij geen kinderalimentatie meer hoefde te betalen. De vrouw heeft daar nadien gedurende omstreeks vijf jaar, tot een brief van 14 oktober 2014, waarin zij aanspraak is gaan maken op de achterstallige betalingen, niets tegen ingebracht. Naar het oordeel van het hof is hierdoor, in het licht van de gehele voorgeschiedenis en de afstandsverklaring, bij de man het gerechtvaardigd vertrouwen gewekt dat de vrouw haar aanspraak niet (meer) geldend zou

maken.

Weliswaar heeft de vrouw nog aangevoerd dat de man haar verkeerd heeft voorgelicht door te suggereren dat beëindiging van het gezag ook beëindiging van de verplichting tot betaling van kinderalimentatie meebracht, maar als dit al zo zou zijn, had het op de weg van de vrouw gelegen om dit, indien zij dit van belang achtte, bij haar advocaat te verifiëren. Dat een dergelijke afspraak in strijd is met artikel 1:400 lid 2 BW kan de vrouw evenmin baten, omdat niet de rechtsgeldigheid van deze afspraak voorligt, maar uitsluitend de gestelde feiten en omstandigheden dienen te worden beoordeeld die tot de conclusie zouden kunnen leiden dat de vrouw haar rechten niet meer geldend kan maken. Het hof wijst de door de man gevraagde verklaring voor recht toe.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 07-06-2016

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2016:4745

Zaaknummer: 200.184.417/01

RECHTSPRAAK

Schadevergoeding wegens ongeval naar het oordeel van de rechtbank niet verknocht. Wat niet meer te identificeren is als afzonderlijk goed, is naar het oordeel van de rechtbank niet verknocht. De met de gelden aangekochte goederen zijn evenmin als verknocht aan te merken. Het restant van de uitkering van € 150.000 dat op een bankrekening ten name van de vrouw staat, identificeert de rechtbank niet als afzonderlijk goed.

De rechtbank stelt eerst vast dat de vrouw ten behoeve van het schaderegelingstraject niet speciaal een betaalrekening heeft geopend, maar de gelden heeft laten storten op een ten name van de vrouw staande bankrekening die al bestond ten tijde van het ongeval. Daarmee is de rekening naar het oordeel van de rechtbank niet aan te merken als een privégoed van de vrouw en valt de rekening in de ontbonden gemeenschap.

Van de slotuitkering van € 150.000 resteert volgens de vrouw thans nog een bedrag van ongeveer € 70.000, ondergebracht op een tweetal beleggingsrekeningen.

De vrouw heeft van deze uitkering een camper gekocht. Voorts heeft zij andere uitgaven gedaan. De rechtbank overweegt dat de vrouw op geen enkele wijze inzichtelijk heeft gemaakt dat zij van de uitkering de door haar gestelde uitgaven heeft gedaan. Voorts zijn de door haar gestelde uitgaven ten tijde van de ontbinding van de gemeenschap niet meer te identificeren. Wat de camper betreft begrijpt de rechtbank de stellingen van de vrouw aldus dat zij zich beroept op zaaksvervanging. De rechtbank overweegt dat niet ieder goed dat in de plaats treedt van een verknocht goed eveneens aan een van de echtgenoten als verknocht kan worden beschouwd. Ter zitting heeft de vrouw verklaard dat de camper niet speciaal voor haar is aangepast en dat de camper ook door de man en door hen samen werd gebruikt. Voor zover de slotuitkering al aan de vrouw verknocht zou zijn, kan de rechtbank aan de hand van de stellingen van de vrouw niet vaststellen dat ook de camper aan de vrouw verkocht is. De rechtbank neemt dat dan ook niet aan.

Omtrent hetgeen van de slotuitkering nog resteert, een bedrag van ongeveer € 70.000,

overweegt de rechtbank dat vaststaat dat de vrouw dit bedrag op haar bankrekening in 2007 heeft ontvangen. Over het verdere verloop van de slotuitkering, het doorstorten van gelden naar andere rekeningen en over het huidige saldo van die rekeningen blijkt de rechtbank niets anders dan een mondelinge verklaring van de vrouw ter zitting. De vrouw heeft geen bewijsaanbod gedaan. Gelet op de proceshouding van de vrouw kan de rechtbank het door de vrouw gestelde restant van de slotuitkering niet identificeren als verknocht aan de vrouw. De rechtbank komt om die reden niet toe aan de vraag of de aanspraak verknocht is aan de vrouw.

De rechtbank concludeert dat het totale saldo van alle bankrekeningen in de ontbonden gemeenschap valt en tussen partijen op gelijke wijze verdeeld moet worden.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 01-06-2016

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2016:4517

Zaaknummer: C/15/225699 / FA RK 15-2554

RECHTSPRAAK

Marokkaans recht van toepassing op verdeling. Geen reden om daarvan af te wijken. De rechtbank deelt aan ieder der partijen de helft van de inboedel toe en bepaalt dat ieder voor de helft draagplichtig is voor de schulden van de huishouding, voor zover deze vaststaan.

De man en de vrouw zijn gehuwd in Marokko. Zij zijn voor 1 september 1992, maar na 23 augustus 1977 met elkaar gehuwd. Op het toepasselijke recht ter zake van een al dan niet bestaande huwelijksgoederengemeenschap zijn de door de Hoge Raad geformuleerde verwijzingsregels in het *Chelouche /Van Leer*-arrest van toepassing. Partijen hadden ten tijde van de huwelijkssluiting enkel de Marokkaanse nationaliteit gemeenschappelijk. Na het huwelijk hebben partijen zich eerst in Marokko gevestigd, waarna zij zich in Nederland hebben gevestigd. Niet gesteld of gebleken is dat partijen voor of tijdens het huwelijk rechtskeuze hebben gedaan. Gelet op het voorgaande is op grond van de verwijzingsregels het Marokkaanse recht van toepassing als zijnde het recht van de gemeenschappelijke nationaliteit.

De man stelt dat onverkorte toepassing van het Marokkaanse recht tot een op grond van maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar resultaat zou leiden. Daarom dient het Nederlandse recht te worden toegepast op het verdelingsverzoek. De rechtbank overweegt dat bijzondere omstandigheden aanleiding kunnen geven om van de in het hiervoor aangehaalde arrest geformuleerde verwijzingsregels af te wijken. Die zijn echter niet gesteld noch anderszins uit de stukken van het geding gebleken.

Naar Marokkaans huwelijksvermogensrecht is het uitgangspunt algehele scheiding van goederen. Wat betreft de inboedel gaat het er naar Marokkaans recht primair om te bewijzen wat aan wie toekomt. Als geen van beiden daartoe in staat is, wordt afgegaan op de eed van de echtgenoot en van de echtgenote met betrekking tot hetgeen volgens gebruik van mannen is en hetgeen volgens gebruik van vrouwen is. Als het volgens gebruik zowel van mannen en vrouwen is, leggen beiden de eed af en verdelen het (art. 34 Mudawanna).

De rechtbank overweegt dat er geen lijst is overgelegd waaruit blijkt waaruit de inboedel bestaat. De rechtbank houdt het er daarom voor dat de inboedel bestaat uit goederen welke

zowel door mannen als door vrouwen wordt gebruikt. Daarom zal de rechtbank bepalen dat aan ieder van partijen de helft van de inboedel, in onderling overleg te verdelen, toekomt.

Ten aanzien van een drietal vaststaande schulden bepaalt de rechtbank dat beide partijen ieder voor de helft draagplichtig zijn voor die schuld.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 25-05-2016

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2016:3060

Zaaknummer: C/13/588055 / FA RK 15-3954

RECHTSPRAAK

Bestaan onzeker van een persoon met wie al meer dan vijf jaar geen contact is? De rechtbank vindt dat zonder enige informatie die de onzekerheid van het bestaan nader motiveert, onvoldoende.

Verzoekster, de zus van betrokkene, verzoekt de rechtbank te gelasten betrokkene op te roepen teneinde van zijn in leven zijn te doen blijken, en, zo hiervan niet blijkt, te verklaren dat er rechtsvermoeden van overlijden van betrokkene bestaat. Verzoekster heeft gesteld dat betrokkene op of omstreeks 1996 zijn woonplaats heeft verlaten en naar Frankrijk is vertrokken. Vermiste (een einzelgänger) had de intentie om over de wereld te zwerven en vertrok met dat idee naar Frankrijk. Drie tot vier keer per jaar had betrokkene telefonisch contact met zijn moeder en af en toe stuurde hij haar een ansichtkaart. Betrokkene had alleen contact met de moeder; contact met zijn broers en zussen onderhield hij niet. Sinds 1998 heeft de moeder niets meer van betrokkene vernomen, zulks terwijl er geen enkele aanleiding was om het contact tussen hun te verbreken.

De rechtbank is van oordeel dat verzoekster onvoldoende heeft aangetoond dat sprake is van omstandigheden die het bestaan van een persoon onzeker maken in de zin van artikel 1:413 BW. De ter terechtzitting geschetste familieomstandigheden van betrokkene brengen de rechtbank tot het oordeel dat bepaald niet is uitgesloten dat betrokkene, die de wens had om, zonder te worden gehinderd door personen of bezittingen, over de wereld te zwerven, ervoor heeft gekozen het resterende contact met zijn moeder simpelweg niet langer te onderhouden. Het enkele feit dat de moeder van verzoekster al meer dan vijf jaar geen contact meer heeft gehad met betrokkene, acht de rechtbank met het oog op het voorgaande, zonder enige nadere informatie die de onzekerheid van zijn bestaan onderbouwt, onvoldoende om aan te nemen dat het bestaan van betrokkene onzeker is. Gelet op het voorgaande heeft de rechtbank het verzoek afgewezen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 25-05-2016

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2016:5892

Zaaknummer: C/09/499566 / FA RK 15-8693

RECHTSPRAAK

Verzoek tot vernietiging van de erkenning door meemoeder wegens dwaling. Rechtbank wijst het verzoek af, maar wijst het verzoek van de bijzondere curator tot vernietiging van de erkenning toe. Vervolgens wordt de adoptie toegewezen onder de opschortende voorwaarde van het in kracht van gewijsde gaan van de vernietiging van de erkenning.

De meemoeder verzoekt de erkenning van het kind te vernietigen wegens dwaling. De rechtbank oordeelt dat de erkenning niet heeft plaatsgevonden onder invloed van dwaling als bedoeld in artikel 1:205a BW jo. artikel 1:205 BW. Vast is komen te staan dat het steeds de intentie van de meemoeder en de moeder was dat de meemoeder juridisch ouder van het kind zou worden. Dit is ook gebeurd door de erkenning. De verwachting van de meemoeder en de moeder dat de meemoeder na de (prenatale) erkenning tevens het kind zou kunnen adopteren, is een dwaling omtrent de rechtsgevolgen. Naar het oordeel van de rechtbank is dit niet aan te merken als een dwalingsgrond als bedoeld in voornoemd artikel (vergelijk Gerechtshof Den Haag 3 april 2004, ECLI:NL:GHSGR:2002:AE3507, Gerechtshof Den Haag 29 april 2009, ECLI:NL:GHSGR:2009:BI5445 en Rechtbank Den Haag 12 oktober 2015, ECLI:NL:RBDHA:2015:12134). Dat de ambtenaar van de burgerlijke stand de meemoeder hieromtrent ook niet heeft geïnformeerd, maakt dit niet anders. De rechtbank volgt de meemoeder ook niet in haar stelling dat vernietiging van de erkenning mogelijk is op grond van een belangenafweging, nu de wet hierin niet voorziet. De rechtbank heeft het verzoek van de meemoeder tot vernietiging van de erkenning dan ook afgewezen.

De rechtbank oordeelt vervolgens dat de bijzondere curator ontvankelijk is in haar verzoek namens het kind tot vernietiging van de erkenning. Daarbij is meegewogen dat het belang van het kind vergt dat met de vernietiging van de erkenning niet moet worden gewacht totdat het kind zich daarover zelf een weloverwogen oordeel kan vormen. Zowel de moeder, de meemoeder als de bijzondere curator zijn het erover eens dat de erkenning door de meemoeder reeds nu dient te worden vernietigd, opdat de meemoeder vervolgens het kind kan adopteren. De bekende donor kan hiermee ook instemmen. De rechtbank onderschrijft het standpunt van de bijzondere curator en de Raad voor de Kinderbescherming dat de mogelijkheid van het kind om te zijner tijd al dan niet zelf de vernietiging van de erkenning in

te roepen onder de gegeven omstandigheden (te veel) druk bij het kind zou neerleggen, hetgeen haar kan belemmeren in een gezonde en evenwichtige ontwikkeling. Met de bijzondere curator en de Raad voor de Kinderbescherming is de rechtbank van oordeel dat thans duidelijkheid dient te ontstaan over het ouderschap. De rechtbank wijst het verzoek van de bijzondere curator tot vernietiging van de erkenning daarom toe. Vervolgens wordt door de rechtbank de adoptie onder de opschortende voorwaarde van het in kracht van gewijsde gaan van de vernietiging van de erkenning toegewezen, nu de adoptie in het kennelijk belang van het kind is.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 19-05-2016

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2016:2134

Zaaknummer: C/08/174066 / FA RK 15-1647

RECHTSPRAAK

Soha Sahyouni/Raja Mamisch, ingediend door het Oberlandesgericht München

Religieus huwelijk. Erkenning van een door een religieuze rechtbank in een derde land uitgesproken buitengerechtelijke echtscheiding. Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken. Verordening (EU) nr. 1259/2010. Verordening 2201/2003 (Brussel II-bis). Werkingssfeer. Artikel 53 lid 2 van het Reglement voor de procesvoering van het Hof. Kennelijke onbevoegdheid van het Hof.

De echtelieden zijn in 1999 in het arrondissement van de islamitische rechtbank in Homs in het huwelijk getreden. Beide hadden de Syrische nationaliteit. Voor het huwelijk heeft Mamisch de Duitse nationaliteit verkregen door naturalisatie. Sahyouni verkreeg de Duitse nationaliteit door het huwelijk met Mamisch. Tot 2003 woonden ze in Duitsland en daarna in Homs. In 2011 zijn ze vanwege de burgeroorlog korte tijd terug naar Duitsland gekeerd en vanaf 2012 woonden ze afwisselend in Libanon en Koeweit. Momenteel wonen zij – apart – in Duitsland. Zij zijn ook meermaals in Syrië geweest. Op 19 mei 2013 heeft Mamisch de scheidingsformule volgens islamitisch recht verklaard bij de sharia-rechtbank in Latakia, Syrië, en de volgende dag heeft de rechtbank de scheiding vastgesteld. Op 30 oktober 2013 verzocht Mamisch het Oberlandesgericht München de scheiding te erkennen. Dit verzoek is toegewezen. In februari 2014 heeft Sahyouni verzocht om vernietiging van deze uitspraak en aangevoerd dat niet is voldaan aan de voorwaarden voor de erkenning van een scheiding. Het Oberlandesgericht wees het verzoek af en overweegt dat Verordening (EU) nr. 1259/2010 ook van toepassing is op buitengerechtelijke echtscheidingen. Daar de echtelieden geen geldige rechtskeuze hebben gedaan, wordt het toepasselijk recht door artikel 8 onder c van deze Verordening bepaald. Omdat beide echtelieden een dubbele nationaliteit hebben, dient van de effectieve nationaliteit te worden uitgegaan. Dit was voor hen beiden de Syrische. De rechter overwoog dat overwegingen van openbare orde niet in de weg staan aan erkenning van de sharia echtscheiding.

Het Oberlandesgericht stelde de volgende prejudiciële vragen aan het HvJ:

- (1) Valt een buitengerechtelijke echtscheiding binnen de werkingssfeer van artikel 1 van Verordening (EU) nr. 1259/2010?
- (2) Zo ja, dient bij de beoordeling van de mogelijkheid om een scheiding naar nationaal recht te erkennen artikel 10 van de Verordening te worden toegepast?
- (3) Is relevant dat volgens het recht van de staat waar de zaak aanhangig werd gemaakt, de vrouw weliswaar net als de man de mogelijkheid had om een echtscheiding te verzoeken maar onder andere procedurele voorwaarden?
- (4) Is nodig voor de toepassing van artikel 10 van de Verordening dat er sprake is van discriminatie in het concreet geval?
- (5) Is instemming met de echtscheiding door het slachtoffer van discriminatie een reden om artikel 10 Verordening niet toe te passen?

Het HvJ overweegt dat op grond van artikel 53 lid 2 van het Procesreglement het HvJ bevoegd is in een zaak waar het verzoek kennelijk ongegrond is of waar het HvJ kennelijk onbevoegd is om kennis van de zaak te nemen, om te beslissen tot niet in behandeling nemen van de zaak. Het HvJ beslist tot toepassen van deze bepaling. Het HvJ overweegt daarbij dat niet een echtscheidingsverzoek in geding is maar een verzoek om erkenning van een echtscheiding dat door een religieuze rechtbank in een andere land dan de verwijzende staat werd gedaan. Uit de bewoordingen van artikel 1 en 8 van de Verordening nr. 1259/2010 volgt dat deze bepalingen slechts toepassing hebben op beslissingen over echtscheidingen en scheidingen van tafel en bed en geen betrekking hebben op erkenning van reeds gedane beslissingen. Verordening 2201/2003 (Brussel II-bis Verordening) heeft daarentegen wel betrekking op de erkenning van beslissingen in huwelijkszaken, maar heeft geen toepassing wanneer de beslissing ten aanzien waarvan erkenning wordt gevraagd geen lidstaat is van de Europese Unie. Aldus artikel 2 punt 4 en artikel 21 lid 1 Verordening 2201/2003. Hieruit volgt de conclusie dat de erkenning van een echtscheidingsbeslissing gedaan in een staat die geen lidstaat is buiten de werkingssfeer valt van het Unierecht. Op grond van rechtspraak van het HvJ heeft het HvJ echter wel de bevoegdheid om een uitspraak te doen over een situatie die niet onder de werkingssfeer valt van het Unierecht indien aan bijzondere voorwaarden zijn voldaan. Dit zijn situaties waar het nationale recht nadrukkelijk verwijst naar het Unierecht zodanig dat het Unierecht maatgevend is voor de invulling van het zuivere nationale recht en waar uitleg door het HvJ van belang is in verband met uniforme interpretatie van het Unierecht of teneinde gelijke behandeling te verzekeren in situaties die enerzijds wel en anderzijds niet onder de werking van het Unierecht vallen (*Nolan*, C-583/10, ECLI:EU:C:2012:638). De verwijzing door het Oberlandesgericht biedt in het onderhavige geval

geen aanknopingspunt voor de stelling dat aan dergelijke bijzondere voorwaarden is voldaan. Het HvJ wijst op de mogelijkheid dat de verwijzende rechter een nieuwe verzoek kan indienen wanneer deze over de nodige gegevens beschikt die nodig zijn voor het HvJ om een uitspraak op de inhoud te kunnen doen.

Instantie: Hof van Justitie van de Europese Unie

Datum uitspraak: 12-05-2016

ECLI: ECLI:EU:C:2016:343

Zaaknummer: C|281/15

Wetsartikelen: Brussel II-bis Verordening en Verordening (EU) nr. 1259/2010

RECHTSPRAAK

Nabiel Peter Bogendorff von Wolffersdorff /Standesamt der Stadt Karlsruhe, Zentraler Juristischer Dienst der Stadt Karlsruhe

Naamrecht. Burgerschap van de Europese Unie. Vrijheid om te reizen en verblijven in andere lidstaten van de Europese Unie. Artikel 18 en 21 VWEU. Verbod van adellijke voorrechten. Adellijke naam verkregen in staat van gewone verblijf van het land waarvan de burger de nationaliteit heeft. Verplaatsing van land van gewone verblijf. Weigering van ambtenaar van de burgerlijke stand in een andere lidstaat om de adellijke naam in te schrijven. Openbare orde.

Verzoeker is geboren in Duitsland en heeft zowel de Duitse als de Britse nationaliteit. Hij kreeg bij de geboorte de voornaam Nabiel en de achternaam Bagadi. Bij een administratieve procedure tot naamswijziging heeft hij de voornaam Peter toegevoegd gekregen en de achternaam Bogendorff. Nadien werd zijn naam ten gevolge van een adoptie wederom gewijzigd in Nabiel Peter Bogendorff van Wolffersdorff. Als volwassene verhuisde hij naar het Verenigd Koninkrijk (VK), waar hij als insolventieconsulent werkte. Daar wijzigde hij zijn naam in Peter Mark Emmanuel Graf van Wolffersdorff Freiherr van Bogendorff. In 2005 verhuisde verzoeker met zijn echtgenoot en dochtertje terug naar Duitsland. In zijn woonplaats Chemnitz verzocht hij de ambtenaar van de burgerlijke stand de naam van zijn dochtertje in te schrijven: Larissa Xenia Gräfin van Wolffersdorff freiin van Bogendorff. De ambtenaar weigerde maar de rechtbank Dresden gelastte de ambtenaar tot inschrijving over te gaan. Vervolgens wilde verzoeker de naam die hij in het VK had verkregen, laten inschrijven maar dat was voor de Duitse autoriteiten een brug te ver. De ambtenaar te Karlsruhe voerde aan dat er strijd was met fundamentele rechtsregels. Op grond artikel 109 van de Grondwet van Weimar zijn alle adellijke voorrechten immers afgeschaft vanwege strijd met de openbare orde. Volgens de Duitse rechtsliteratuur is er een wezenlijk verschil tussen een naamswijziging die verbonden is aan een wijziging in een familierechtelijk statuut en een naamswijziging die daar volkomen los van staat.

De prejudiciële vraag heeft zowel betrekking op een wijziging van een voor- als een achternaam. Het HvJ stelt voorop dat verzoeker een Unieburger is (artikel 20 WVEU) en als zodanig het recht heeft om vrij in de Unie te reizen en zich te vestigen in een andere lidstaat (artikel 21 WVEU). Lidstaten zijn bevoegd om de regels betreffende de inschrijving van namen vast te stellen, maar deze regels moeten conform de EU-regels zijn betreffende de vrijheid om te reizen en zich in een andere land te vestigen (*Garcia Avello*, C-148/02; *Grunkin-Paul*, C-353/06; *Sayn-Wittgenstein*, C-208/09; *Runevič-Vardyn en Wardyn*, C-391/09). Het HvJ overweegt dat de voor- en achternaam deel uitmaken van de identiteit van een persoon (artikel 7 Handvest van van grondrechten van de EU). De naam is een middel tot identificatie van een persoon en brengt tevens een gezinsverband tot uitdrukking. Volgens de rechtspraak van het HvJ vormt de weigering van een lidstaat om een naam in te schrijven van een persoon die erkend wordt in een andere lidstaat, een belemmering van zijn recht om vrij te verplaatsen en zich naar keuze te vestigen (artikel 21 WVEU). Een verschil tussen namen in twee verschillende landen kan een bron zijn van verwarring en ongemakken. Het HvJ oordeelt derhalve dat de weigering van de Duitse autoriteiten om de naam die verzoeker in het VK heeft gekregen in te schrijven een belemmering vormt als bedoeld in de rechtspraak (hierboven) van het HvJ. Volgens die rechtspraak is er geen strijd met artikel 21 WVEU tenzij sprake is van 'ernstige ongemakken' van 'administratieve, professionele en persoonlijke aard' (*Runevič-Vardyn en Wardyn*, C-391/09). Namens Duitsland wordt aangevoerd dat niet is gebleken dat de ongemakken in dit geval ernstig zijn. Het HvJ verwierpt dit argument en overweegt dat verzoeker, die zowel de Britse als de Duitse nationaliteit heeft, momenteel ingeschreven staat in het VK met andere namen dan in Duitsland. Het HvJ overweegt voorts dat het bewijs van identiteit in tal van handelingen moet worden geleverd en tevens het bewijs van het bestaan van familiebanden. Zo heeft verzoeker nu een andere familienaam dan zijn dochter. Geoordeeld werd derhalve dat de bedoelde weigering door de Duitse autoriteiten wel een belemmering vormt van het vrijheid van vestiging en verkeer als bedoeld in artikel 21 WVEU. Namens Duitsland werd aangevoerd dat het constitutionele verbod van het voeren van adellijke namen in Duitsland een rechtvaardiging vormt voor de belemmering. Het HvJ gaat in zekere mate hierin mee, maar oordeelt dat het verbod niet zonder meer een rechtvaardiging vormt en dat deze beoordeeld moet worden in het licht van de omstandigheden van het geval. Het is aan de Duitse autoriteiten om af te wegen of het verbod van het aannemen van adellijke namen noodzakelijk is ter eerbiediging van de beginsel van gelijkheid van alle burgers. Daarbij dienen de Duitse autoriteiten rekening te houden met de feit dat verzoeker zowel de Britse als de Duitse nationaliteit heeft, dat uit niets blijkt – in het VK noch in Duitsland – dat de door verzoeker gebezigde familienaam in formele zin daadwerkelijk adellijk is, en dat de Duitse rechter klaarblijkelijk geen probleem had met het inschrijven van de naam van de dochter in de registers in Duitsland. In de tweede plaats dienen de Duitse autoriteiten bij de

belangenafweging rekening te houden met het feit dat de naamswijziging een zuivere persoonlijke keuze is van verzoeker die helemaal losstaat van enige wijziging in verzoekers familierechtelijk statuut, aldus het HvJ. Daar het constitutionele verbod slechts betrekking heeft op familienamen, heeft de bedoelde rechtvaardiging uitsluitend betrekking op de familienaam en niet op de voornamen.

Instantie: Hof van Justitie van de Europese Unie

Datum uitspraak: 02-06-2016

ECLI: ECLI:EU:C:2016:401

Zaaknummer: C-438/14

Wetsartikelen: 21 VWEU

RECHTSPRAAK

Buchleither/Duitsland

Schorsing omgang voor onbepaalde tijd. Artikel 8 EVRM. Schorsing moet in principe altijd begrensd zijn in de tijd. Rechter heeft niet onderbouwd waarom schorsing voor onbepaalde tijd noodzakelijk zou zijn. Gevolgen van niet benutten van rechtsmiddelen.

Klager klaagt over het feit dat de uitoefening van zijn omgangsrecht met zijn dochter voor onbepaalde tijd werd geschorst. Klager en moeder zijn niet gehuwd en alleen moeder was bekleed met het gezag van de dochter die in 2003 werd geboren. Vanaf de geboorte was er onenigheid over omgang. Van 2003 tot 2004 had klager begeleide omgang. In 2005 is op klagers verzoek een begeleide omgangsregeling opgelegd waardoor omgang plaatsvond. In 2007 verzocht klager om verlenging van omgang terwijl de moeder verzocht en kreeg een schorsing van de omgangsregeling tot 2009. In 2010 verzocht klager de rechtbank om een omgangsregeling en deze werd in 2011 toegekend en wel voor twee uur per twee weken, maar er kwam geen daadwerkelijk contact tot stand. Moeder ging in beroep. Dr. B, een psychiater, die de rechtbank had geadviseerd dat beperkte, begeleide omgang verantwoord was, adviseerde vervolgens het Gerechtshof Zweibrücken dat – gelet op de conflictueuze relatie tussen de ouders – het belang van het kind het best zou worden gediend met een schorsing voor onbepaalde tijd van de omgang. Op grond van dit advies werd het omgangsrecht voor onbepaalde tijd geschorst. Inmiddels had het kind sinds vier jaar geen contact met haar vader. Het 9-jarig kind had heel duidelijk aangegeven dat ze haar vader niet wilde zien. Dr. B adviseerde dat het kind goed in staat was om haar belangen ter zake te waarderen. Het gerechtshof oordeelde dat de uitoefening van omgang voor onbepaalde tijd zou worden geschorst. Klager diende constitutioneel beroep in bij het Bundesverfassungsgericht maar tevergeefs. Klager stapt naar het Straatsburgse hof.

Het EHRM overweegt dat de beslissing van het Gerechtshof Zweibrücken gebaseerd is op de nadrukkelijke wens van het kind en het advies van Dr. B en was derhalve onderbouwd door redenen die relevant zijn voor het belang van het kind. Voorts is het EHRM van mening dat de besluitvorming voldoet aan de procedurele vereisten van artikel 8 EVRM. Er werd immers gebruik gemaakt van deskundig advies en er is een uitgebreide zitting waarbij alle

belanghebbenden worden gehoord. Ook is het gerechtshof duidelijk geweest in de redenen voor de schorsing van omgang, te weten omdat moeder niet bereid is om te bemiddelen en vanwege de bezorgdheid dat het kind in de knel zou kunnen komen. Het gerechtshof schonk daarbij aandacht aan het gedrag van de ouders, binnen en buiten de rechtszaal, de noodzaak voor een verbetering in hun relatie als voorwaarde voor de omgang en de kans dat bemiddeling succesrijk zou zijn. Deze overwegingen zijn allemaal EVRM-conform. De onderbouwing van de periode van schorsing en met name de beslissing om deze voor onbepaalde tijd te doen schiet echter tekort, oordeelt het EHRM. In principe moet een schorsing van omgang altijd tijdelijk zijn en moet met regelmaat worden herbeoordeeld, tenzij herbeoordeling als zodanig het belang van het kind zou schaden (EHRM 19 juni 2003, zaaknr. 46265/99 (*Nekvedavicious/Duitsland*)). Het gerechtshof gaf geen reden waarom de schorsing niet beperkt in de tijd kon worden en in het bijzonder heeft het niet overwogen dat herbeoordeling in strijd zou zijn met het belang van het kind. Om deze reden is de onderbouwing van deze ingrijpende beslissing niet EVRM-conform. Desalniettemin oordeelt het EHRM dat artikel 8 EVRM niet is geschonden. Dit is omdat klager de mogelijkheid had om te allen tijde de rechtbank te verzoeken om in het licht van gewijzigde omstandigheden de omgangsregeling aan te passen terwijl klager deze rechtsmiddel niet benut heeft. Drie van de zeven rechters, rechters Ranzoni, Hajiyev en Vehabović, oordelen echter dat artikel 8 EVRM is geschonden. Deze rechters oordelen dat de nationale autoriteiten meer hadden doen om de moeder aan te zetten tot medewerking aan een omgangsregeling.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 28-04-2016

Zaaknummer: 20106/13